

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Depopulatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A nam Aruspices cavendum sibi esse à multitudine responderunt. Sunt qui inauspicatas esse putent, ob colorem, qui omnino feralis est, quanquam in Pephno insula Laconiae Formicæ candicant.

INTERITUS. CAP. VIII.

In universum autem conjectores ideo Formicæ indicium esse mortis asseverant, quod terræ filia sint, & subterraneis cavis habitent, quo identidem mortuorum cadavera inferuntur.

AUDITORUM FREQUENTIA. CAP. IX.

At solis literarum professoribus lætum est, ex Onirocritarum disciplina, Formicæ in aures obambulantes imaginari: siquidem ajunt puerorum multitudinem hinc significari, quæ ad audiendum cum multo numero sit adventura, unde Martialis in optatissima Grammatici commoda iocatus ait:

Sicæ frequens audiunt capillari.

INANIS GLORIA. CAP. X.

Probatissimi sapientissimi que morum scriptores quidam *κενοδοξίαν* per Formicæ hieroglyphicum expressere. Inanem nostri gloriam dicunt, qua nos ipsos supra modum & meritum aestimamus, tacitique nobis applaudimus. Latet enim plurimum hoc vitium in abditis animi recessibus, cogitationisque deliciis pascitur & educatur. Formica vero in cavernis sese libenter continet, nec nisi necessitatis causa prodit in propatulum: cum scilicet aut speculatum, aut prædatum properat, vel congestas opes curat, de quarum sollicitudine superius satis dictum. Habet vero hoc Formica cum *κενοδοξία* simillimum, quod laboribus & fructibus insidiatur perinde ac insidiosa pestis, hæc quicquid præclare egerimus, & quascunq; ad opes acquisiverimus, labefactare furtim aggreditur: illa in opes jam partas, hæc in virtutes & partam jam existimationem populabunda. Fecimus quid in bello fortiter, fors & corona donati sumus? surrepit hæc clanculum, & folia decerpit singula, dum nostra nos facinora narramus, & gloriosum militem, ut in comædiarum fabulis est, imitatur. Prudenter aliquid cavimus, id quicquid est Cenodoxia vitiat, & gloriando mutat in imprudentiam. Beneficio aliquem affecimus, destruit illud gloriatio, efficit; ut de quo benemeriti fuerimus, maleficio se à nobis affectum putet: operamque ita & oleum perdamus. Plurimum temporis in jejuniis, in vigiliis, in orationibus, in continentia, in animi corporisque moderatione, sine ulla mentis aversione consumpsimus, **C**advenit Cenodoxia, quæ fructum omnem, quem per labores tot collegeramus, rapidissime depopuletur. Ingeniose, doctæ & accurate aliquid conscripsimus? sed dum nos ipsi illud efferimus, & aut nostros nos non apparere labores ingemiscimus, aut eorum venditione molesta gloriam affectamus, Cenodoxia illa, illa inquam statim obscurat, quæ alioquin futura erant illustria: proque ingenio, soliditatem; pro doctrina, imperitiam; pro studio, negligentiam objeçat. Danda itaque est opera, ut laudabilia quidem faciamus ex quibus gloria sponte nascatur, sed cum eam visi fuerimus acquisivisse, negligemus potius quam efflagitemus: ita enim cumulator, & corollariis etiam aucta ultro perita subsequitur. Siquidem:

Virtus ipsa sibi præcium est, nihil indiga laudis,

diceret Claudianus; eam tamen vel invitam honor & commendatio comitatur.

DEPOPULATIO. CAP. XI.

Sed ut ad Ægyptios revertamur, agrorum vastationem & infrequentia facta loca, quæ populosa prius fuerant, per formicam & Origanum fasciculum sacerdotes illi significabant: per Formicam, uti superius declaratum est, hieroglyphicum populi, quod passim jam habetur: per Origanum, soliditatem ejus intelligentes. Ea siquidem herba loco apposita, qua Formicæ meant, modico vel salis, vel sulfuris pulvisculo simul inperfo, efficit ut iter deferant, suisque relictis cavernis alio migrent. Nam & Sotionis in agricultura præceptum est, Origanum sylvestre frumenti acervis circumspargere, ne Formicæ grana depopulentur. Sed si actutum eas tollere quis velit, experimento compertum est, facilius summo veri posse, si captas aliquot combusseris, & cinerem in cavum injeceris: in agro vero si candefactum ferrum in cespitem ubi nidificant impeggeris. Est vero Origanum herba vulgo etiam nota Romæ, & aliis Italiæ locis, Latine Cunila bubula appellatur, quam utpote præcipue suam Ligures littorales *Cornabuliam* vocant, putri, ut proverbio fertur aptissimam salsamento. Cæterum cum permulta ejus species ab authoribus referantur, eademq; variis cognomentis appelletur, satis fuerit attestari Cunilam bubulam esse, quæ *ὀρίγανον* Græce dicitur, quam à Testudine, cum ea Viperam

M 2

ederit,

Idem lib.
53. infraGillæ. Alii
& P. Atani
Virtutes.

ederit, ad incolumitatem carpi dicit Aristoteles, & ab eo Plutarchus. Apud Plinium legas, contra Serpentes privatim, quæ Cunila bubula appellatur: apud Aristotelem, Ciconiæ cum vulnus acceperint (eas enim cum Serpentibus assidue dimicare cognitum) Origanum plagæ imponunt. Theodorus Gaza vir accuratissimus, ubicumque sit Origanum interpretandum. Cunilam reddit: quorum fuerunt testimonia adducenda, quia nonnulli Cunilam bubulam eandem & Origanum esse, pertinaciter negant. Addam illud, cum inter tres præcipuas Origani species Onites connumeretur doctissimos ætate nostra viros de hac non parum dubitare, eamque sibi incognitam ingenue profiteri. Nostri Bel-lunenses speciem quandam Origani, caule, foliis, & floribus grandioribus vulgo apud nos provenientem, Pulegium afininum vocant (unde putarim Onitis vocabulum, ut pote quod *ὄνις* est, qui Afinus est, commodissime deduci posse, apud nos ita Latine interpretatum) ea vero herba nimirum Cunila est. Ne vero cuiquam mirum adeo videatur inesse vim ejusmodi gramini tam vulgari, ut Formicas fuget, Ambrosius herbam quandam memorat Gillam appellatam, cujus folia turtur nidis suis excluso fetu superjacere soleat, eoque pacto pullos ab Luporum incurfu deprædationeque tutari. Lupus enim folium hujusmodi usque ad fugam abhorret. Leopardus vero Allium ita sibi sentit abominabile, atque contrarium, ut si quis eo locum, ubi ille moretur, confricuerit, exilire cogatur, & au-fugere. Alianus primo de naturis animalium scribit, Noctuas à Ciconiis suo nido procul summove-ri, Platani eo foliis importatis, quorum contactum Noctux ferre nequeant, ex eo in torporem illa-bentes, Ciconiasque ita pullorum suorum incolumitati prospicere, quibus assidue Noctux inimici-biliter insidiantur: de quarum alium inimicitias suo loco dictum est. Neque vero Ciconiæ tantum, Turturesve aut Testudines medelam sibi nanciscuntur naturæ ductu, verum etiam & Canes, & Sues, & ex animalibus pleraque alia, Canes quidem, cum fellis vitio laborant, gramen illud suum de-cerpunt. Sues, si cephalalgia crucientur, stuviales Cancros investigant. Mustelæ rutam, si quando co-lubrum comederint, carpunt. Angues marathro lippientes oculos depurgant. Hujusce rei quamnam sit causa, non otiose quaeritur à quibusdam: quippe cum animalia neque didicerint ab aliis, neque quidem doceri potuerint, cur ita norint quæ suis sint ægritudinibus utilia: quæ nos aliis disputanda in medio relinquemus, iis jam contenti, quæ ad veterum picturas declarandas facere videbuntur.

INCOLUMITAS. CAP. XII.

FELICITER mihi quidam videntur excogitasse, ut si hominem graviore aliquo morbo con-fectum, minime tamen rei cuiusquam ope incolumitati redditum significare vellent, ursam lin-gua in Formicas exporrecta hieroglyphice pingerent. Ursam enim ferunt Formicarum esu, quas lin-gua illexerit, ac mox potu adhibito deglutierit, morbi opem sibi comparare: quod eo præcipue tem-pore facit cum primum è specu prodit, ubi jejuna hyemavit. Nam Aron in primis agreste pascitur (eam Dracontii speciem Medici ponunt) cujus acerbitas intestinum inedia concretum laxat: quod si nullam attulerit opem, Formicis eo modo devoratis, incolumitati pristina restituitur.

LATEBRÆ. CAP. XIII.

DE latebris vero, in quibus aliquis se contineat, per Vespertilionis alam, & Formicam indicatis, inter reliqua Vespertilionis significata diximus.

DE SCARABEO. CAP. XIV.

C de Formica quidem hæc dicta sufficiant. Quod vero pertinet ad Scarabeum, Appion ille Grammaticus, quem Cymbalum mundi Tiberius est appellare solitus, rideri à ple-risque visus, quod curiosa nimium interpretatione, Solis operum similitudinem ver-miculo tam exiguo, tam bruto inesse collegerit, ad excusandos gentis suæ ritus: quæ pi-lularem Scarabeum magna ex Aegypti parte inter numina coluerit, quem reliqui etiam in fabulis tanta veneratione profecuti sunt, ut scribere non dubitarint, quemadmodum Scarabeus inexorabilem se vel ad Jovis preces opposuerit, qui multis ab eo verbis contendebat, ut cum Aquila rediret in gratiam, coactumque Jovem ipsam alia ratione tanta ire obviam inimiciæ. Ceterum si